

SZCZYPIOREK

Wartość biologiczna i energetyczna

Użytkową częścią szczypiorku są liście, których wartość biologiczna jest stosunkowo wysoka. W 100 g świeżej masy znajduje się około 80 mg witaminy C, 26 mg karotenu, oraz 16 mg olejków eterycznych zawierających siarkę. Wartość energetyczna 100 g świeżej masy wynosi 267,9 dżuli. Liście szczypiorku są bogatym źródłem soli mineralnych. Zawierają one znaczne ilości soli potasu, wapnia, sodu, fosforu i magnezu.

Wymagania klimatyczne i glebowe

Szcypiorek ma małe wymagania klimatyczne jest wytrzymały na niskie temperatury i może zimować bez przykrycia. Szybko rośnie w temperaturze powyżej 15°C, lecz najsilniejszy przyrost zielonej masy następuje w temperaturze 20-30°C. W takiej temperaturze należy pędzić szczypiorek w szklarni. Rośliny rosną dobrze w miejscach lekko zacienionych, lecz tworzą największe i najsilniejsze kępki w pełnym świetle. Szcypiorek wymaga umiarkowanej wilgotności podłoża i wilgotności powietrza-70-75%. Rośnie dobrze na każdej żyznej i dostatecznie wilgotnej glebie. Najlepiej odpowiadają mu gleby piaszczysto-gliniaste o dużej zawartości próchnicy.

Nawożenie

Warunkiem uzyskania wysokiego plonu jest intensywne nawożenie szczypiorku. Szczypiorek korzystnie reaguje na nawożenie organiczne, przed założeniem plantacji stosuje się 20-30 t obornika na 1 ha. Roślina ta ma wysokie wymagania co do azotu i potasu, a średnie co do fosforu. Jeżeli celem uprawy jest uzyskanie silnych kępek do pędzenia, można zalecić na 1 ha: 100-150 kg N, 60 kg P₂O₅ i 130 kg K₂O. Szczypiorek ma największe z wszystkich warzyw cebulowych wymagania co do wapnia. Odczyn gleby powinien być obojętny (pH – 6,6-7,2) a jeżeli pH spada poniżej 6,0 – należy glebę wapnować.

Siew

Nasiona wysiewa się do gruntu w końcu marca lub na początku kwietnia w ilości 5-6 kg/ha. Taka ilość wysiewu zapewni w dobrych warunkach uzyskanie materiału do pędzenia już porocznej uprawie. Stosowana jest uprawa pasowa: odległości między rzędami wynoszą 27 cm, a co 4 rzędy pozostawia się przejście szerokości 50 cm.

Zabiegi pielęgnacyjne

Zabiegi pielęgnacyjne polegają na dokładnym odchwaszczaniu i spulchnianiu międzyrzędzi. Szczególnie ważne jest niedopuszczenie do zaperzenia plantacji. Ponadto w okresie wegetacji przycina się pędy kwiatostanowe, aby nie dopuścić do kwitnienia. Bardzo ważnym zabiegiem jest nawadnianie roślin. Zabieg ten jest konieczny przy jednorocznej uprawie szczypiorku do pędzenia. Należy go przeprowadzać w okresie tworzenia się pączków na kłęczach (czerwiec, lipiec).

Zbiór

Zbiór szczypiorku uprawianego w gruncie rozpoczyna się w drugim roku uprawy. Polega on na ścinaniu liści nożem tuż przy powierzchni ziemi. Z 1 m² można uzyskać około 3 kg szczypiorku. Po zbiorze liście szybko odrastają i uzyskuje się następny plon po mniej więcej 4 tygodniach. Szczypiorek może być zbierany przez całe lato. Po 3-4 latach uprawy plantację należy zlikwidować, ponieważ plon jest znacznie niższy.

Pędzenie szczypiorku

Do pędzenia szczypiorku używa się silnych dwuletnich lub jednorocznych kępek, z których w okresie wegetacji w polu nie ścięto liści. Minimalna średnica kępki, przydatnej do pędzenia, powinna wynosić 8 cm. Przemrożenie szczypiorku w polu ułatwia oczyszczanie kępek i zmniejsza pracochłonność tego zabiegu. Oczyszczone kępki umieszcza się w pomieszczeniu i zabezpiecza przed mrozami. W pomieszczeniu tym pozostają aż do rozpoczęcia pędzenia. Szczypiorek może być pędzony od października do lutego. Przy wczesnym pędzeniu szczypiorku w październiku lub listopadzie należy przerwać jego okres spoczynku. Szczypiorek kończy okres spoczynku w połowie grudnia i od tego okresu można go pędzić bez zabiegów przerywania spoczynku. Zabieg przerywania okresu spoczynku polega na moczeniu kępek szczypiorku w wodzie o temperaturze 35-40°C przez 12-16 godzin. Zamiast ciepłej kąpeli można przerwać spoczynek przez traktowanie kępek suchym powietrzem o temp. 33-36°C przez 2-3 doby, utrzymując wilgotność powietrza 80%. Bezpośrednio po zabiegu umieszcza się kępki w skrzynkach. Pędzenie w skrzynkach ma największe zastosowanie, ponieważ ułatwia prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych i zbiorów. W jednej skrzynce układa się ściśle obok siebie 40-50 kępek szczypiorku z ziemią, co odpowiada 250 sztukom na 1 m². Wypełnione skrzynki ustawia się pojedynczą warstwą na gruncie szklarni. Zapotrzebowanie pola dla wyprodukowania kępek do pędzenia na powierzchni 1000 m² szklarni wynosi 1 ha. Plon z 1 m² szczypiorku pędzonego wynosi około 6 kg. Długość okresu pędzenia zależy od temperatury pomieszczenia. Zasadą w czasie pędzenia jest utrzymywanie w pierwszych 2 tyg. temp. 22-24°C, co sprzyja szybkiemu wznowieniu wegetacji, a następnie obniżenie jej do 14-16°C co daje jędrne liście. W ostatnich 2 tyg. pędzenia należy zapewnić roślinom dobry dostęp do światła co wpływa na dobre zabarwienie liści i ich należytą jędrność. Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-75%. Nawożenie w tym okresie jest wręcz niedopuszczalne. Przeciętne zużycie wody w ciągu tygodnia wynosi 20 dcm³/m² czyli 80 dcm³ w ciągu 4 tyg. pędzenia. Zbiór szczypiorku jest jednorazowy. Po zbiorze kępki wyrzuca się.

Przyspieszanie w polu pod folią

Od wczesnej wiosny można przyspieszać szczypiorek w polu pod osłonami z folii. Szczypiorek do przyspieszania należy uprawiać na zagonach szerokości 1,2-2,5 m, zależnie od szerokości powłoki foliowej. Używając folii szerokości 2 m, robi się zagony szerokości 1,2 m, a stosując folię szerokości 4 m – zagony szerokości 2,5 m. Plantacja powinna być utrzymana w czystości, ponieważ pod folią istnieją korzystne warunki dla rozwoju chwastów, a odchwaszczanie pod niskimi tunelami jest bardzo trudne. Osłony ustawia się po rozmarznięciu gleby, w lutym lub marcu. Na mniejszych powierzchniach możliwe jest zabezpieczenie gleby przed silniejszym zamarznięciem przez okrycie na jesieni łętami, słomą lub innymi materiałami. Na większych można użyć włókniny. Zabiegi pielęgnacyjne w czasie przyspieszania polegają na wietrzeniu i ewentualnym podlewaniu. Osłony z folii przyspieszają zbiór o 1-3 tygodnie. Plon z 1 m² wynosi 1-4 kg, zależnie od wieku plantacji i intensywności jej eksploatacji w roku poprzednim.